

1. Projekto pavadinimas **„ORIGAMIADA“**
2. Projekto rengėjo pavadinimas, adresas, telefonai, el. pašto adresas, banko sąskaita.

ALYTAUS RAJONO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURAS

Naujoji G. 48, Alytus LT-62451, Tel./faks. 8 315 21 438, mob. 8 611 30 259, arsavsb@gmail.com

A. s. Nr. LT257300010129470356 „Swedbank“, AB Kodas 73000

3. Informacija apie projektą:

3. 1. ESAMOS SITUACIJOS (PROBLEMOS) ANALIZĖ

Dažniausiai cituojami mokslininkai, populiariausi moksliniai tyrimai (ESPAD), universitetuose apginti magistro darbai rodo, kad žalingų įpročių – vieno iš pagrindinių lėtinių ligų ir paauglių nusikalstamumo faktorių, nemažėja. Alytaus rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro (toliau – Biuras) atlikti tyrimai taip pat rodo, kad žalingi įpročių paplitimas tarp savivaldybės nepilnamečių per pastaruosius 5 metus stabilizavosi, tačiau vis tiek išlieka gana aukštas. Pavyzdžiui, bent kartą bandžiusiųjų rūkyti buvo 42,5 proc. moksleivių. Statistiškai reikšmingai ($\chi^2=27,9$, IIs=1, p=0,000) didesnė procentinė dalis (62,8 proc.) bandžiusiųjų rūkyti buvo berniukų negu mergaičių, o klasės atžvilgiu statistiškai reikšmingai ($\chi^2=59,3$, IIs=2, p=0,000) daugiau bandžiusiųjų rūkyti buvo vyresnių (devintų ir septintų) klasių moksleivių. Biuras sistemingai atlieka individualius ir dalyvauja Lietuvos mastu vykdomuose žalingų įpročių paplitimo tyrimuose.

Nemažai metų visoje Lietuvoje yra vykdomos įvairios prevencinės akcijos, įgyvendinamos žalingų įpročių prevencinės programos, tačiau didelio postūmio į teigiamą pusę šioje srityje nestebima. Akademinė visuomenė kaip galimas šio pokyčio nebuvimo priežastis neretai nurodo: **neveiksmingų metodų naudojimą, prevencinių veiklų trumpalaikiškumą ir mažą tikslinės grupės skaičių**. Dažnai yra pažymima, kad prevencinės veiklos nukreipiamos į teorinės informacijos apie žalingą veiksni pateikimą, bet ne praktinius, motyvacinio pobūdžio užsiėmimus. Šiuolaikinė mokykla turi užauginti jaunuolius, gebančius įveikti įvairius gyvenimo sunkumus. Ypač svarbus tampa **visuminis sveikatos ugdymas**, suteikiantis motyvaciją, ugdantis vertybines nuostatas ir gyvenimo įgūdžius, tokius kaip nepopuliarus sprendimas, sprendimų priėmimas, kūrybinis mąstymas, kritinis mąstymas, bendravimo įgūdžiai, savęs pažinimas, streso įveikimas, atsisakymo įgūdžiai. Specialistų nuomone, **šie įgūdžiai – tai tarsi apsauginiai veiksniai, mažinantys tikimybę vystymuisi tokiems žalojantiems faktoriams, kaip ankstyvi lytiniai santykiai, polinkis į nusiklastamumą, alkoholio, narkotikų vartojimas**.

Įrodyta, kad teorinių užsimėmų metu įsisavinama tik iki 5-10 proc. informacijos, kuri labai greit yra pamirštama. Prevencinėse veiklose rekomenduojama naudoti praktinius, kūrybinius, bendradarbiavimą skatinančius užsiėmimus, novatoriškas veiklas. Aktyvus ir netradiciniai metodai yra efektyvesni, jie verčia mokinius kritiškai mastyti, spresti problemas, savarankiškai ieškoti informacijos.

Veiksmingos programos, mažinančios žalingų įpročių paplitimą mastą mokyklose, yra tos, kurios įtraukia visą mokyklos bendruomenę, skatina bendradarbiavimą ir gražius tarpusavio santykius, nes teorinės paskaitos, kurių metu akcentuojama, kad žalingi įpročiai blogai ir, kad jie sukelia ligas, jokių rezultatų neduoda. Tikslas – parodyti, kad paauglių gyvenimas yra įvairiapusis, įdomus, madingas ir kuriame vietos žalingiems įpročiams nėra. Sveikatos ugdytojai, siekdami mažinti žalingų įpročių paplitimą jaunimo tarpe, turėtų skatinti “madą” būti sportiškiems, žvaliems ir energingiems, nesistengiant akcentuoti tik žalingų įpročių žalos.

Tarptautinis moksleivių gyvenimo tyrimas parodo statistiškai patikimą sąryšį tarp geros sveikatos, mažesnio nusiklastamumo ir palankios sveikatai socialinės aplinkos: mokiniai, kurie nurodo, kad mokykloje jiems gera, mokytojai su jais elgiasi teisingai, jais domimasi, geriau mokosi, labiau pasitiki savimi, yra laimingi, geresnės sveikatos **ir neturi jokių žalingų įpročių.**

Alytaus rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras, vykdydamas projektą “**Origamiada**” atsižvelgė beveik į visas sėkmingo projekto vykdymo rekomendacijas ir jas įgyvendino: **masiškumas – dalyvavo visi savivaldybės mokiniai (2663), dalyvavo visų mokyklų pedagogai ir administracijų darbuotojai (apie 350), tęstinumas (treči metai), novatoriški aktyvūs įdomūs veiklų metodai ir būdai. „Origamiada“ – tai projektas, paremtas netradiciniu ugdymu, kuriame jau treči metai dalyvauja visi Alytaus rajono savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklų mokiniai.**

3. 2. TIKSLAS

Formuojant mokinių vertybines nuostatas, stiprinant motyvaciją, skatinant šiltus tarpusavio santykius ir bendradarbiavimą, mažinti polinkį rizikingam elgesiui: patyčioms, nusikalstamumui, ypač atkreipiant dėmesį į **žalingų įpročių prevenciją.**

3.3. UŽDAVINIAI

1. Skatinti gražius tarpusavio santykius mokyklose, taip mažinant sąlygas atsirasti žalingiems faktoriams tarp mokyklos bendruomenės narių;
2. Formuoti socialinius įgūdžius, didinančius motyvaciją atsisipirti žalingiems įpročiams;
3. Akcentuojant vertybių skalės prioritetus, mažinti polinkį žalingiems įpročiams.

3.4. PRIEMONĖS

Esminė “Origamiados” detalė. Vienas iš sėkmingo žalingų įpročių paplitimo tarp paauglių mažinimo kriterijų – paauglių užimtumas, kuris skatina teigiamas emocijas, komandinį darbą, bendradarbiavimą bei bendravimą. Origami – lietuviškai šią meno šaką galima būtų pavadinti „popieriaus lankstymu“. Tai gilią senovę menantis popieriaus lankstymo menas, kuri “įsisavinus” galima puikiai praleisti laisvalaikį, sukurti gražių ir net gi praktiškų lankstinių. Dienos simbolis – “draugratis” – origami technika iš daugelio detalių išlankstytas ratas, kuri pučiant – jis rieda, tinkamas žaisti, rengti varžybas ir pan.

Ryte visi mokyklos mokiniai suskirstomi komandomis, atlieka grupės “apšildymo” užduotis ir išklauso informaciją apie pagrindinį komandos dienos tikslą – visą dieną atliekant įvairias komandines užduotis, dalyvaujant aktyviose veiklose, užsidirbti dienos valiutos – spalvotų popieriaus lapelių, iš kurių kiekviena komanda turės išsilankstyti origami technika nuo vėjo gūσιο besisukantį ratą – “draugratį”. Akcentuojamas komandinis darbas.

Dienos metu mokiniai apsilanko įvairiuose veiklų kambariuose ir atlieka daugybę užduočių, išklauso metodinių rekomendacijų ir pan.:

✓ **“Greitosios pagalbos stotis”.** Tyrimai rodo, kad Lietuvoje tiek jaunuoliai, tiek suaugusieji turi per mažai įgūdžių pirmosios pagalbos suteikimo srityje. Veiklos metu “origamiados” dalyviai praktiškai, naudojant menekenus kitas imitacines priemones mokėsi ir atlikinėjo komandines pirmosios pagalbos situacijas “kaip padėti jeigu...”: draugui rankose sprogo žinklė?, draugus parbloškė automobilis?, klasiokas neatsargiai šoko į vandenį, nualpo?, stipriai kraujuoja iš nosies? Ir t.t.

✓ **“Sulįskim po kepure”.** Kūrybinio meninio darbo veiklos, kurių metu skatinamas komandos ryšys. Dalyviai iš itin didelių popieriaus lapų lanksto kuo įvairiausias kepure po kuriomis turi tilpti visa klasė, diskutuoja apie aplinkinių įtaką žalingų įpročių atsiradimui ir, priešingai – aplinkinių teigiamą įtaką žalingų įpročių prevencijos srityje.

✓ **“Draugystės kampelis”.** Kūrybinės originalios užduotys, perpintos teorine medžiaga apie tarpusavio santykių svarbą gyvenime, draugystę, tarpusavio supratimą, sąžinę, pagalbą, padeda identifikuoti pamatinius socialinio gyvenimo akmenis, suprasti šalia esantįjį, nenaudojont verbalinės kalbos, pasitelkus intuityvius pojūčius, vertinant aplinkybes, išmokti patarti, paklausti – išklausti apie draugo nuoskaudas ir lūkesčius. Atliekamos užduotys, kurios stiprina tiek verbalinius, tiek ir neverbalinius gebėjimus.

- ✓ **“Žaidimų kambarys”**. Fizinio aktyvumo erdvė, kurioje užduotys paremtos fizinio judesiu: estafetės, loginės aktyvios užduotys ir pan., kur komandos vieningas veiksmas taip pat labia svarbus.
- ✓ **“Varlynukas”**. Vaikai išmokomi iš popieriaus išsilankstyti šokinėjančias varlytes, kurios nuo paspaudimo šokinėja. Vaikai savo varlytes “suasmenina” ir tartum patys per savo lankstinį dalyvauja diskusijose, situacijų imitacijos: pvz. vienas iš klasiokų (šiuo atveju varliukų) pradėjo rūkyti, šiam žalingam įpročiui traukia ir kitus pasyvesnius klasiokus. Dvi klasiokės nori padėti, tačiau nežino kaip...visi dalyvaujantys užduotyje siūlo išeitis. Kartais vaikams labia sunku perduoti mintis “nuo savęs”, tačiau “suasmenintos” varlės šioje situacijoje labai padeda.
- ✓ **Užduotis pedagogams**. Mokytojai, administracijos darbuotojai visą dieną taip pat įtraukiami į veiklas. Jie gauna tinklo dalį, kurią taip pat origami technika papuošia, perteikdami gerą žinią apie bendravimą, bendradarbiavimą.

DIENOS KULMINACIJA.

Dienos pabaigoje vyksta “draugračių” ralis: kurios komandos sukurtas “draugratis” rieda geriausiai ir nurungia kitų komandų “draugračius”. Pūtime gali dalytvauti visa komanda: vieni pučia, kiti paduoda “draugrati”, jam nukritus ir t.t. Vyksta didžiųjų kepurių pristatymas, vertinama po kuria kepure sugeba sutilpti visa komanda.

3.5. VYKDYMO TRUKMĖ, TESTINUMAS

Tęstinis projektas: 2010 m. panašiu metodu tokios pat apimties buvo vykdomas projektas – “Draugai lyg tylūs angelai...”, kurio metu visi rajono mokiniai rišo pretendentę į ilgiausią draugystės apyranę – diržą Lietuvoje.

2011 m. – “Kiaušiniada”, kurios metu komandos dalyvavo netradicinio ugdymo renginiuose ir komandinėmis pastangomis stengėsi neįprastomis priemonėmis sukonstruoti žaliai kiaušiniui skraidyklę, kad jis numestas nuo aukščiausio mokyklos taško – nesudužtų.

2012 m. vyko – “Origamiada”.

2013 m. jau suplanuota vykdyti kol kas darbinio pavadinimu “Aitvariada”, kurio esmine detale taps aitvarų gamyba.

3.6. VYKDYTOJAI

Biuro darbuotojai (10 asmenų);

3.7. DALYVIAI (TIKSLINĖ GRUPĖ)

Visi visų Alytaus rajono savivaldybės bendrojo lavinimo mokyklų mokiniai, mokytojai, visuomenės sveikatos priežiūros specialistai, mokinių tėvai ir kaimo bendruomenių nariai.

3.8. VYKDYMO VIETA

Visos Alytaus rajono bendrojo lavinimo mokyklos (14): Simno, Butrimonių, Daugų Vlodo Mirono gimnazijos; Pivašiūnų, Krokialaukio Tomo Noraus- Naruševičiaus, Miroslavo vidurinės mokyklos, Kumečių, Alovės, Venciūnų, Vaisodžių, Punios, Nemunaičio, Makniūnų, Ūdrijos pagrindinės mokyklos.

3.9.PARTNERIAI, RĖMĖJAI

Bendrojo lavinimo mokyklos (14), rajono bendruomenės (14), kurios šiuos kasmetinius projektus paremia priemonėmis, vaišėmis ir pan.

3.10.SAMATA

Lipdukai dalyviams – 300 lt., kanceliarinės prekės kūrybinėms užduotims, diplomams – 300 lt., 1 km perdirbto 1,2 m pločio popieriaus – 200 lt

3.11.REZULTATAI

Įvykdyti visi išsikelti uždaviniai. Grįžtamojo ryšio anketų, kurias pildė ir mokytojai, ir mokiniai bei jų tėvai apibendrinti rezultatai rodo, kad dalyviams buvo įdomu, naujoviška, informatyvu.

Metų eigoje, vykdant tėvų anketinę apklausą, buvo teiraujama ar vaikai namuose kalba apie prevencinio pobūdžio veiklas mokyklose ir jeigu taip, tai kokias. Didelė dauguma įvardijo projektą “Origamiada”.

3.12. KITA SVARBI, SU PROJEKTU SUSIJUSI, INFORMACIJA

Projektas buvo aktyviai viešinamas regioninėje spaudoje, internetiniuose naujienų portaluose, dalyvaujančių įstaigų tinklapiuose.

Prieduose nuotraukos iš projekto.

4. Projekto atitiktis kriterijams, kurie nustatyti Nusikaltimų ir kitų teisės pažeidimų prevencijos projektu (programų) konkurso nuostatu 24 punkte.

24.1. Projektu siekiama spręsti gyvenamosios vietovės bendruomenei, savivaldybei, regionui ar šaliai aktualią problemą. **Taip. Atitinka. Punkte „situacijos analizė“ pateikta informacija apie tyrimus ir pastebėjimus, kurie rodo problemos buvimą rajone.**

24.2. Projekto rengėjo ar valstybės ar savivaldybių institucijos ar įstaigos, asociacijos ar mokslo ir studijų institucijos atliktas projekto efektyvumo įvertinimas, akivaizdūs projekto vykdymo rezultatai, jų

teigiamas poveikis visuomenės saugumui. **Taip. Projekto rengėjai atliko anketinį grįžtamojo ryšio ir tėvų apklausos tyrimą, kuris rodo teigiamą projekto įtaką.**

24.3. Projektas įgyvendinamas bendradarbiaujant su socialiniais partneriais, į prevencinę veiklą siekiama įtraukti visuomenę. **Taip. Į projekto veiklą įtraukiami visi rajono mokiniai, visi mokytojai, bendruomenių atstovai.**

24.4. Projektą galima pakartoti arba vykdyti kitiems subjektams. **Taip.**

24.5. Projekto novatoriškumas, naujų metodų ir priemonių taikymas. **Projekto metu taikyti novatoriški įdomūs metodai.**

Direktorė, projekto koordinatore

Dalia Kitavičienė

Tel: 8 315 21 438

kitaviciene@gmail.com